

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

Bukor Liza

**Az online gyűlöletbeszéd az új technológiai kihívások tükrében,
különös tekintettel a közösségi médiaplatformokra**

doktori értekezés

T É Z I S E I

Témavezető:

Dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán *habilitált egyetemi docens*

Budapest, 2025.

1. A doktori értekezés célkitűzései

Az információs technológia robbanásszerű fejlődése és a közösségi médiaplatformok térnyerése új dimenziókat nyitott a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlási lehetőségeiben.¹ Az internet és különösen a közösségi médiaplatformok elterjedésével új kommunikációs terek jöttek létre, amelyekben a véleménynyilvánítás szabadsága egyre inkább globális, határokon átívelő dimenzióban érvényesül. Ezzel párhuzamosan azonban megnőtt az olyan káros tartalmak megjelenésének és terjedésének kockázata, mint a gyűlöletbeszéd, amely súlyosan sért más alapjogokat – különösen az emberi méltósághoz és az egyenlő bánásmódhoz való jogot.²

Az online gyűlöletbeszéd a digitális korszak egyik legsúlyosabb és legösszetettebb alapjogi kihívásává vált. A problémát tovább élezi, hogy a közösségi médiaplatformok saját szabályaik, valamint egyre inkább automatizált tartalommoderációs rendszerek alkalmazásával olyan döntéshozói szerepet töltenek be³, amely a klasszikus értelemben vett állami jogalkalmazáshoz hasonlítható. A platformok – formálisan magánszereplőként – a globális nyilvánosság kulcsszereplőivé váltak, döntéseik közvetlenül befolyásolják a felhasználók alapjogainak gyakorlását, miközben nem köti őket ugyanaz a garanciarendszer, amely az államokra vonatkozik.

A doktori értekezés célja annak feltárása, hogy kezelhető-e az online gyűlöletbeszéd a jogállamiság és az alapjogvédelem keretein belül és amennyiben igen, miként. Központi kiindulópontja az a normatív kérdés, hogy megengedhető-e egyáltalán az online gyűlöletbeszéd jogi korlátozása, és ha igen, milyen feltételekkel, és hogy milyen eljárási garanciák szükségesek a szólásszabadság és más alapjogok közötti egyensúly tényleges érvényesítéséhez.

A doktori dolgozat a következő kutatási kérdésekre keres választ:

- Milyen jogi és technológiai keretek között definiálható az online gyűlöletbeszéd?

¹ ZANKOVA, Bissera; GOSZTONYI Gergely: *Quo vadis, European Union's New Digital Regulation Package?*. Business and Law (2), 2021. pp. 69. DOI: <http://dx.doi.org/10.370/75/BAL.2021.2.03>; NAGY Krisztina; POLYÁK Gábor: *Az internetes forgalomirányító szolgáltatások alapjogi vonatkozásai*. JURA, 24 (1), 2018. pp. 88-99.

² KOLTAY András: *A véleménynyilvánítás szabadsága*. In: CSINK Lóránt, SCHANDA Balázs, VARGA ZS. András (szerk.): *A magyar közjog alapintézményei*. Pázmány Press, Budapest, 2020. pp. 569-597.

³ BALKIN, Jack M.: *Free Speech in the Algorithmic Society: Big Data, Private Governance, and New School Speech Regulation*. 51 UC Davis Law Review, 2018. pp. 1149–1210.

- Milyen szerepe és felelőssége van a közösségi médiaplatformoknak a tartalmak kezelésében?
- Alkalmasak-e a jelenlegi platformszabályzatok és moderálási gyakorlatok az alapjogok védelmére?
- Milyen következményekkel jár a mesterséges intelligencián és algoritmusokon alapuló tartalommoderáció?
- Hogyan járulhat hozzá a Meta által létrehozott Ellenőrző Bizottság (FOB) a gyűlöletbeszéd kezelésének jogállami kontrolljához?

A célkitűzés tehát nem csupán a jelenlegi gyakorlatok leírására és kritikai értelmezésére szorítkozik, hanem túlmutat az elemző megközelítésen azzal, hogy olyan szabályozási, intézményi és technológiai javaslatokat kíván megfogalmazni, amelyek hosszú távon fenntartható és jogállami alapokon nyugvó megoldásokat kínálnak a digitális környezet kihívásaira. E javaslatok célja, hogy előmozdítsák a közösségi médiaplatformok átláthatóbb, felelősebb és elszámoltatható működését, miközben hatékonyan védik a felhasználók alapvető jogait.

Kiemelten fontos, hogy a digitális térben is érvényesülhessen az alapjogok közötti egyensúly – különösen a véleménynyilvánítás szabadsága és az emberi méltóság védelme –, amelyhez elengedhetetlenek az olyan mechanizmusok, amelyek egyszerre biztosítják a káros tartalmak elleni fellépés hatékonyságát és a szólásszabadság indokolatlan korlátozásának elkerülését. A dolgozat ezért olyan gyakorlati megoldásokat keres, amelyek figyelembe veszik a technológiai fejlődés dinamikáját, az eltérő jogi kultúrákat, valamint a globális platformszereplők sajátosságait, és képesek normatív iránytűként szolgálni a jövőbeli szabályozási és intézményi keretekhez. A dolgozat így egy hibrid megközelítést javasol, amely ötvözi az automatizált rendszerek gyorsaságát és skálázhatóságát a humán moderáció kontextusérzékenységével, miközben az eljárási garanciák – így különösen az átláthatóság, az indokoláshoz való jog, a független felülvizsgálat és a jogorvoslat – ténylegesen érvényesülnek.

2. A doktori értekezés szerkezete

A doktori értekezés hét fő tematikus egységre tagolódik, amelyek a kutatási kérdések mentén vezetnek végig az olvasót az online gyűlöletbeszéd problémakörének komplex elemzésén, egymással szoros összefüggésben.

A bevezető fejezet ismerteti a kutatás aktualitását, kiinduló kérdéseit, hipotéziseit és célkitűzéseit, valamint meghatározza a dolgozat strukturális és módszertani kereteit.

A második fejezet a véleménynyilvánítás szabadságának dogmatikájából építkezik, a gyűlöletbeszéd fogalmának elméleti és jogi alapjait tárgyalja, különös figyelmet fordítva arra, hogy miként definiálják és kategorizálják a gyűlöletbeszédet a különböző jogrendszerek és nemzetközi emberi jogi dokumentumok. A fejezet kiindulópontja az, hogy a gyűlöletbeszéd nem egységesen meghatározott jogi fogalom⁴: míg egyes országok aktív büntetőjogi fellépést tesznek lehetővé, más jogrendszerek rendkívül szűk keretek között engednek bármiféle korlátozást. E különbségek áttekintése után a fejezet részletesen bemutatja a véleménynyilvánítás szabadságának és a gyűlöletbeszéd elleni fellépésnek az alkotmányos egyensúlyát, amelyet a nemzetközi emberi jogi standardok mentén elemez. A fejezet kitekintést nyújt a közösségi médiaplatformok saját szabályozási gyakorlataira is. Ezek a platformok belső szabályzatokon és közösségi irányelveken keresztül alakítják ki azt a normarendszert, amely alapján mérlegelik, hogy egy tartalom gyűlöletbeszédnek minősül-e. A fejezet feltérképezi ezen normarendszerek főbb jellemzőit, és rámutat arra, hogy ezek gyakran nem illeszkednek a jogszabályi keretekhez, ugyanakkor a gyakorlatban meghatározóvá válnak a globális nyilvánosság alakításában. Ez a normatív kettősség – a formális jog és a platformszabályozás közötti feszültség – alapvetően meghatározza az online gyűlöletbeszédrel szembeni fellépés lehetőségeit és korlátait.

A harmadik fejezet központi tézise, hogy a közösségi médiaplatformok jogalkalmazói szerepet töltenek be, hiszen döntéseik közvetlenül befolyásolják a felhasználók alapvető jogainak – mindenekelőtt a véleménynyilvánítás szabadságának – érvényesülését. Bemutatom, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog dogmatikája – amely az EJEE 6. cikkéből, az Alaptörvény XXVIII. cikkéből és a jogállamiság elvéből eredeztethető – minimumgaranciákat követel meg, így a részvételhez való jog, a pártatlan döntéshozatal, az indokolási kötelezettség

⁴ HEINZE, Eric: *Hate Speech and Democratic Citizenship*. Oxford, 2016., Online edn, Oxford Academic, 21 Apr. 2016. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198759027.001.0001>

és a jogorvoslathoz való jog biztosítását. Bár a platformok nem közhatalmi szervek, horizontális hatályuk révén mégis kötelesek bizonyos alapjogi követelményeket érvényesíteni, ha döntéseik a felhasználói jogok gyakorlását érintik. Ezzel együtt a platformok nem kötelesek olyan alkotmányos vagy emberi jogi normákhoz igazodni, mint az állami szereplők, így a tartalommoderálás átláthatósága, a döntések indokoltsága és a jogorvoslat lehetősége súlyosan hiányos maradhat. A fejezet rámutat, hogy az eljárási garanciák hiánya – különösen az algoritmikus moderáció növekvő térnyerése mellett – az önkény kockázatát hordozza. Következtetésként a fejezet amellet érvel, hogy legalább minimális szinten a tisztességes eljárás követelményeit a közösségi platformokra is ki kell terjeszteni, különösen az átláthatóság, a független felülvizsgálat és az érdemi jogorvoslat biztosítása érdekében.

A negyedik fejezet középpontjában a mesterséges intelligencia (MI) és az algoritmus-alapú tartalommoderálás áll, amely napjainkban a gyűlöletbeszéd kezelésének egyik legelterjedtebb, ugyanakkor leginkább vitatott technológiai eszközévé vált. A fejezet célja, hogy feltárja azokat az elvi és gyakorlati kérdéseket, amelyek az MI-rendszerek által végzett automatikus döntéshozatallal kapcsolatban merülnek fel, különösen akkor, amikor azok közvetlen hatással vannak az alapvető jogok – mindenekelőtt a véleménynyilvánítás szabadsága – érvényesülésére. A fejezet részletesen bemutatja, hogy az algoritmikus moderálás milyen mértékben alakítja át a platformok felelősségi rendszerét, és milyen jogállami, etikai és eljárásjogi kérdéseket vet fel.

Az ötödik fejezet a jogalkalmazás és a közösségi médiaplatformok által közzétett átláthatósági jelentések viszonyát vizsgálja. A fejezet központi kérdése, hogy ezek a dokumentumok milyen mértékben teszik lehetővé a platformok tartalommoderálási gyakorlatának ellenőrzését, és milyen szerepet játszhatnak a jogállami működéshez szükséges átláthatóság, elszámoltathatóság és normakövetés biztosításában.

A hatodik fejezet a Meta (korábban Facebook) által létrehozott Ellenőrző Bizottság (FOB) intézményi működését és döntéshozatali gyakorlatát mutatja be, különös tekintettel a gyűlöletbeszédet érintő ügyekre. A fejezet bemutatja a FOB létrehozásának körülményeit, jogállását, valamint a döntések meghozatalára irányuló eljárási mechanizmusait, és elemzi, hogyan tölti be a FOB a jogalkalmazói, jogorvoslati szerepét. A vizsgálat központi kérdése, hogy a FOB miként képes emberi jogi normák – különösen a véleményszabadság, az emberi méltóság és az egyenlőség – alapján kontextusérzékeny döntéseket hozni, és hogyan válik ezzel a platform moderálási gyakorlatának ellenőrző szervévé. Az összes meghozott gyűlöletbeszéd-

tárgyú FOB döntés feldolgozásának segítségével a fejezet szemlélteti, hogyan ítéli meg a Bizottság a gyűlöletbeszéd határeseteket, milyen értelmezési keretet alkalmaz, és milyen szempontok alapján alakítja ki gyakorlatát. Külön figyelmet kap, hogy a FOB döntései miként hatnak vissza a Meta belső szabályozására és a moderálási kultúrájára. A fejezet kitér arra, hogy a FOB egyszerre tölt be korrekciós szerepet a Meta esetében és hidat a magánszabályozás és a nemzetközi emberi jogi rezsím között, még ha hatásköre és végrehajtási mechanizmusai korlátozottak is.

Végül a zárófejezet összegzi az értekezés főbb megállapításait, és javaslatokat fogalmaz meg a platformszabályozás, az algoritmikus döntéshozatal és az emberi jogok védelmének jövőbeli lehetőségeire vonatkozóan. A fejezet célja, hogy a dolgozatban feltárt elméleti és gyakorlati tanulságokat egységes keretbe rendezze, valamint kijelölje azokat a területeket, ahol további fejlesztésre van szükség. Emellett a zárófejezet hangsúlyt helyez arra is, hogy a közösségi médiaplatformok és az állami szabályozók közötti viszony miként alakulhat a jövőben a globális digitális térben.

3. A doktori értekezés alkalmazott kutatási módszerei

A dolgozat interdiszciplináris szemlélettel közelíti meg az online gyűlöletbeszéd problémakörét, kombinálva a jogtudományi, technológiai és társadalomtudományi kutatási módszereket. A kutatás kvalitatív és kvantitatív elemeket is tartalmaz, az alábbi főbb módszertani pillérek mentén:

Jogdogmatikai elemzés segítségével dolgozat feldolgozza a véleménynyilvánítás szabadságának és a tisztességes eljáráshoz való jognak a hazai és nemzetközi doktrínáit. Külön figyelmet kap a véleményszabadság kettős funkciója (individuális önkifejezés és demokratikus közösségi diskurzus biztosítása), valamint a tisztességes eljárás garanciarendszere (részvétel, indokolás, jogorvoslat, pártatlanság). Ezen elméleti alapvetésekre építve kerül kifejtésre, hogy a gyűlöletbeszéd korlátozhatóságát az arányosság hármastesztje alapján kell vizsgálni, mivel ez az a módszertani keret, amely a jogállamiság és az alapjogvédelem követelményeit egyaránt biztosítja.

Jogösszehasonlító elemzés keretében elsődlegesen a nemzetközi emberi jogi dokumentumok – többek között a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, az Emberi Jogok Európai Egyezménye, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája – által

megfogalmazott normák kerülnek vizsgálatra. Ezek alapján elemzem, hogyan értelmezik és korlátozzák a különböző jogrendszerek⁵ – például az európai modell, az Amerikai Egyesült Államok alkotmányos berendezkedése, illetve egyes nemzeti szabályozási törekvések – a gyűlöletbeszédet. E normatív rendszerek sajátosságait összevetem a nagy közösségi médiaplatformok – YouTube, Meta, X (korábban Twitter) és TikTok – belső szabályzataival, moderálási irányelveivel és gyakorlataival. A cél annak feltárása, hogy milyen strukturális és tartalmi különbségek figyelhetők meg a nem állami szereplők által kialakított normarendszerek és a hagyományos jogforrásokon alapuló szabályozások között. Ezen túlmenően részletesen elemzem, hogy a platformszabályzatok és különösen a Meta által létrehozott Facebook Oversight Board (FOB) döntései milyen mértékben és milyen módon illeszkednek a nemzetközi emberi jogi normákhoz – például mennyiben tükrözik a szólásszabadság és az emberi méltóság közötti egyensúly követelményét, illetve mennyiben térnek el azoktól.

Kvantitatív tartalomelemzés keretében a platformok által nyilvánosan közzétett átláthatósági jelentések statisztikai adatait dolgozom fel, különös tekintettel a gyűlöletbeszédre irányuló tartalommoderálás mennyiségi mutatóira. A vizsgálat kiterjed az eltávolított tartalmak számának időbeli változására, a mesterséges intelligencia és algoritmusok alkalmazásának mértékére, valamint az eltávolítási döntések automatizáltságának fokára. Elemzem az egyes platformok moderációs gyakorlatainak következetességét, transzparenciáját és a döntéshozatali folyamatok részletességét is. Ez a módszer lehetővé teszi annak empirikus értékelését, hogy a közösségi médiumok moderálási gyakorlata milyen mértékben képes megfelelni a szólásszabadság és az emberi méltóság védelme közötti kényes egyensúlynak, illetve mennyiben biztosítja az eljárási garanciák érvényesülését.

Kvalitatív elemzés keretében esettanulmány-alapú megközelítést alkalmazok, amely során a Meta Ellenőrző Bizottsága által hozott döntéseket vizsgálom részletesen. A kiválasztott ügyek olyan típuspéldákat képviselnek, amelyek jól szemléltetik a platform moderálási gyakorlatának kihívásait: kontextusérzékeny értelmezés, a gyűlöletbeszéd és a politikai véleménynyilvánítás határterületeinek kezelése, valamint a kulturális és nyelvi különbségek figyelembevétele.⁶ A vizsgálat különös figyelmet fordít arra, hogy e döntések miként járulnak

⁵ KAHN, Robert: A gyűlölet szabadsága – amerikai és európai perspektívák. Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2016. pp. 7.

⁶ KOLTAY András: *A gyűlöletbeszéd korlátozása a magyar jogrendszerben*. In: KOLTAY András (szerk.): *A gyűlöletbeszéd korlátozása Magyarországon*. Wolters Kluwer, Budapest, 2013.

hozzá a soft law típusú normák formálásához, és milyen mértékben képesek precedensértékkel hatni a platform működésére, illetve tágabb értelemben a digitális közbeszéd szabályozására.

Végül a kutatás szerves részét képezi az elméleti jogértelmezés, amelyben azt vizsgálom, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása milyen elméleti alapokon igazolható. Ez a módszertani elem lehetővé teszi a gyűlöletbeszéd jogi megítélésének mélyebb, normatív szintű vizsgálatát, valamint a különböző korlátozási modellek jogállami megalapozottságának kritikai értékelését.

4. A doktori értekezés eredményei

A kutatás több dimenzióban is új megállapításokat tett, amelyek elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt relevánsak.

1. A dolgozat egyik legfontosabb tudományos eredménye annak részletes bemutatása, hogy az online gyűlöletbeszéd fogalma nem egységes a különböző jogrendszerekben, sőt jelentős eltérések mutatkoznak még a demokratikus államok között is a fogalom meghatározásában, korlátozhatóságában és jogkövetkezményeiben.
 - a. Míg egyes országok – mint például Németország vagy Franciaország – tágabb, proaktívabb értelmezést alkalmaznak, és adott esetben büntetőjogi szankciókkal lépnek fel a gyűlöletbeszéd ellen, addig más országok, mint az Amerikai Egyesült Államok, a szólásszabadság alkotmányos védelmére hivatkozva szűkebb körben ismerik el a korlátozás jogszerűségét. Ezek a különbségek nem pusztán elméleti szinten léteznek, hanem közvetlen hatással vannak arra is, hogyan kezelik a globális közösségi médiaplatformok a gyűlöletbeszédet.
 - b. Ehhez képest a platformok – például a Meta, a YouTube, a TikTok vagy a X – saját belső szabályzataikban külön, gyakran elnagyolt definíciókat alkalmaznak, amelyek sok esetben nincsenek összhangban sem a nemzeti joggal, sem a nemzetközi emberi jogi normákkal. A definíciók közötti tartalmi eltérések miatt a platformok moderációs döntései esetenként eltérő jogértelmezéshez, következtelen gyakorlathoz és – nem ritkán – aránytalan korlátozásokhoz vezethetnek.⁷ Ez különösen aggasztó abban az esetben, ha a

⁷ KOLTAY András: *Az új média és a szólásszabadság: A nyilvánosság alkotmányos alapjainak újragondolása*. Wolters Kluwer, Budapest, 2019. pp. 232.

platformok nem biztosítanak kellő átláthatóságot a döntéseik háttéréről, illetve, ha a felhasználók számára nem elérhetőek hatékony jogorvoslati mechanizmusok.

- c. A dolgozat ezért javaslatot tesz egy olyan kontextusérzékeny és normatívan megalapozott definíció kialakítására, amely figyelembe veszi az online kommunikációs tér sajátosságait⁸ – például a tömeges terjedés sebességét, a nyelvi sokszínűséget, a kulturális különbségeket és a technológiai közvetítés természetét. A javasolt megközelítés lényege, hogy képes rugalmasan alkalmazkodni az eltérő társadalmi kontextusokhoz, miközben a nemzetközi emberi jogi normákhoz is illeszkedik.
 - d. Tudományos eredményként az értekezés kimutatja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának kettős – individuális és kollektív – funkciója szükségképpen megköveteli az arányossági teszt alkalmazását a gyűlöletbeszéd korlátozhatóságának vizsgálatában. Ez az elméleti alap nem csupán az állami jogalkalmazásban érvényesül, hanem normatív értelemben a magánszereplő platformok döntéseire is irányadó kell legyen.
2. A kutatás másik lényeges eredménye a közösségi médiaplatformok jogalkalmazói szerepének jogállami szempontú kritikája. Bár e platformok formálisan nem minősülnek közhatalmi szerveknek, döntéseik – különösen a tartalom eltávolításáról, korlátozásáról, a felhasználók felfüggesztéséről szólók – ténylegesen befolyásolják a felhasználók alapvető jogainak gyakorlását. E döntések érdemben alakítják az online nyilvánosság szerkezetét⁹, és ezzel együtt meghatározzák, hogy milyen vélemények és társadalmi diskurzusok válhatnak láthatóvá vagy éppen elrejtetté.¹⁰
- a. A dolgozat részletesen bemutatja, hogy a platformok döntéshozatala intézményi és eljárási szinten is számos problémát vet fel. Gyakori, hogy a tartalommoderálási mechanizmusok nem átláthatók: a szabályzati hivatkozások nem világosak, a döntések indokolása hiányos vagy automatizált, és a

⁸ BALKIN, Jack M.: *How to Regulate (and Not Regulate) Social Media*. 1 Journal of Free Speech Law 1 pp. 71-96, 2021. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3484114>

⁹ TÖRÖK Bernát: *A szólásszabadság a közösségi platformokon és a Digital Services Act*. In: TÖRÖK Bernát; ZÓDI Zsolt: *Az internetes platformok kora*. NKE Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022. pp. 195.

¹⁰ PAPP János Tamás: *A közösségi média szabályozása a demokratikus nyilvánosság védelmében*. Wolters Kluwer, Budapest, 2022. pp. 171.

felhasználók számára nincs ténylegesen hozzáférhető, hatékony panaszkezelési vagy fellebbezési lehetőség.¹¹ Ez sérti a jogállamiság elveit – különösen az elszámoltathatóság, a kiszámíthatóság és a jogorvoslathoz való jog követelményeit –, és hosszú távon aláássa a platformok legitim működésébe vetett bizalmat.

- b. A tisztességes eljáráshoz való jog dogmatikai alapjaira építve az értekezés kimutatja, hogy annak minimumai – részvétel, indokolás, átláthatóság, jogorvoslat – a horizontális hatály elve alapján a platformokra is kiterjednek, hiszen döntéseik alapvető jogokat érintenek.
- c. A dolgozat vizsgálja a digitális Szolgáltatásokról szóló rendelet (DSA) hatását is, amely európai szinten új szintre emeli a platformok átláthatósági és elszámoltathatósági kötelezettségeit¹², és jogi alapot teremthet a felhasználói jogok védelmének intézményesítésére.
- d. A platformok átláthatósági jelentéseiből ugyan vonhatunk le következtetéseket a tartalommoderálás vonatkozásában¹³, de azok nem nyújtanak kellő részletességű információt a tartalommoderálási döntések jogszerűségéről és eljárási hátteréről.
- e. A számok mögött nem feltétlenül egy hatékonyabb és igazságosabb rendszer, hanem sokszor egyre inkább automatizált és felhasználói részvételt kizáró mechanizmus húzódik meg. Ennek alapján különösen fontos, hogy a közösségi platformok ne csupán technikai fejlesztésekben lássák a megoldást, hanem erősítsék a felhasználók eljárási jogait, átláthatósági követelményeket teljesítsenek, és biztosítsák a valódi, érdemi jogorvoslat lehetőségét.

¹¹ SZIKORA Tamás: *A platformszabályozás egy új iránya Donald Trump Facebookról való kitiltásának példáján keresztül*. In: TÖRÖK Bernát; ZÖDI Zsolt: *Az internetes platformok kora*. NKE Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022. pp. 211.

¹² GYETVÁN Dorina; GOSZTONYI Gergely: *Garanciális elemek az online platformok véleménynyilvánítást korlátozó moderálási gyakorlatával szemben a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet (DSA) előtt és után*. Magyar Jog, 72 (4), 2025. pp. 226-236. DOI: <https://doi.org/10.59851/mj.72.04.3>

¹³ HELDT, Amelie: *Reading between the lines and the numbers: an analysis of the first NetzDG reports*. Internet Policy Review, 8 (2), 2019. pp.10. Elérhető itt: <https://policyreview.info/pdf/policyreview-2019-2-1398.pdf>
DOI: <https://doi.org/10.14763/2019.2.1398>;

3. Az online platformok tartalommoderálási gyakorlatában egyre nagyobb szerepet kapnak a mesterséges intelligencián alapuló rendszerek.

- a. A mesterséges intelligenciával működő moderációs rendszerek gyors és tömeges feldolgozást tesznek lehetővé, ám nem képesek pontosan értelmezni a társadalmi, kulturális és nyelvi kontextust – különösen a gyűlöletbeszéd határterületein.¹⁴ A kontextusérzékenység hiánya gyakran hibás döntésekhez vezet: jogszerű tartalmak törléséhez vagy éppen káros tartalmak megtartásához.¹⁵ Az ilyen algoritmikus hibák sértik a jogbiztonság elvét, különösen akkor, ha a döntések indokolatlanok és a hatékony jogorvoslati lehetőség nem biztosított.
- b. A doktori értekezés hangsúlyozza az emberi döntéshozatal kiemelt szerepét az érzékeny esetek mérlegelésében, mivel csak így biztosítható az alapjogok közötti egyensúly.¹⁶ Emellett sürgeti az algoritmusok működésének nagyobb átláthatóságát és elszámoltathatóságát¹⁷: a felhasználóknak tudniuk kell, milyen logika mentén születnek a döntések, és élniük kell a jogorvoslat lehetőségével. Csak így biztosítható, hogy a mesterséges intelligencia használata ne sértse, hanem támogassa a jogállami működést.
- c. Megállapításként a dolgozat rámutat arra, hogy a pusztán technikai fejlesztésekben keresett megoldások gyakran éppen a felhasználói részvétel kizárásával járnak, így hosszú távon gyengítik a tisztességes eljárás és a legitimáció követelményeit.
- d. Új felismerésként az értekezés rámutat: egyetlen tulajdonosváltás vagy irányváltás is gyökeresen átalakíthatja egy platform alapjogi elköteleződését, és ezzel sérülékennyé teszi a jogállami garanciák érvényesülését a digitális térben.

¹⁴ LLANSÓ, Emma; VAN HOBOKEN, Joris; LEERSSEN, Paddy; HARAMBAM, Jaron: *Artificial Intelligence, Content Moderation, and Freedom of Expression*. Transatlantic Working Group, Working Paper 2020. pp. 8. Elérhető itt: <https://www.ivir.nl/publicaties/download/AI-Llanso-Van-Hoboken-Feb-2020.pdf>

¹⁵ GORWA, R.; BINNS, R.; KATZENBACH, C.: *Algorithmic content moderation: Technical and political challenges in the automation of platform governance*. In: Big Data & Society, 7 (1), 2020. pp. 5. DOI: <https://doi.org/10.1177/2053951719897945>

¹⁶ SCHMIDT, Anna; WIEGAND, Michael: *Survey on Hate Speech Detection using Natural Language Processing*. In: Proceedings of the Fifth International Workshop on Natural Language Processing for Social Media, Valencia, Spain. Association for Computational Linguistics. 2017. pp. 1–10. DOI: <http://dx.doi.org/10.18653/v1/W17-1101>

¹⁷ TÖRÖK Bernát: *Az Alkotmányjog horizontális hatálya?* In.: TÖRÖK Bernát; ZÖDI Zsolt (szerk.): *A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai*. Ludovika Kiadó; Budapest, 2021. pp. 149.

4. A Meta Ellenőrző Bizottsága példamutató szerepet tölt be az alapjogi normák gyakorlati alkalmazásában, ugyanakkor negatív kritikával is illethető.

- a. A dolgozat újdonsága, hogy az összes gyűlöletbeszéd-tárgyú FOB-döntést¹⁸ feldolgozza, ami elsőként nyújt átfogó képet a testület gyakorlatáról.
- b. A FOB döntései kontextusérzékenyek, átláthatók és emberi jogi szempontból megalapozottak. A Bizottság minden egyes ügyben részletes indokolást ad, amelyben világosan bemutatja az alkalmazott emberi jogi standardokat, és ezek fényében értékeli az adott tartalom eltávolításának jogszerűségét.¹⁹ Kiemelt figyelmet fordít a kulturális és társadalmi kontextusra, az adott megnyilvánulás szándékára, hatására, valamint arra, hogy az adott esetben milyen kockázatok állnak fenn más alapjogok – például az emberi méltóság – szempontjából.²⁰ Ezzel a FOB olyan mérlegelési gyakorlatot valósít meg, amely elméleti és gyakorlati szinten is megfelel a jogállami elvárásoknak, és képes kezelni a gyűlöletbeszéd problematikájának komplexitását.
- c. A FOB döntései precedensértékkel bírnak a platform számára. A FOB döntéshozatali gyakorlata fokozatosan normateremtő funkciót tölthet be a globális digitális szabályozási térben: olyan „soft law” jellegű elveket és értelmezési mintákat alakít ki, amelyek útmutatóul szolgálhatnak más technológiai szereplők számára is. A dolgozat álláspontja szerint a FOB gyakorlatának szélesebb körű terjesztése és adaptálása jelentős mértékben hozzájárulhatna egy olyan legitim és jogszerű moderálási kultúra kialakításához, amely nemcsak technikai, hanem alapjogi szempontból is megalapozott.

¹⁸ LENDVAI Gergely: *A Facebook Ellenőrző Bizottság működése és bíráskodása a gyűlöletbeszéd kontextusában*. In *Medias Res* 13, 2024. pp. 195–221. DOI: <https://doi.org/10.59851/imr.13.1.11>

¹⁹ BARATA, Joan: *The Decisions of the Oversight Board from the Perspective of International Human Rights Law*. COLUM. U. GLOBAL FREEDOM OF EXPRESSION 10, 2022. <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/wp-content/uploads/2022/10/The-Decisions-of-the-OSB-from-the-Perspective-of-Intl-Human-Rights-Law-Joan-Barata-.pdf> Utolsó letöltés dátuma: 2025. 05. 15

²⁰ GOSZTONYI Gergely: *Az internetes tartalomszabályozással kapcsolatos új gondolkodási irányok az Amerikai Egyesült Államokban*. Miskolci Jogi Szemle, 16 (4), 2021. pp. 47. DOI: <https://doi.org/10.32980/MJSz.2021.4.1257>

- d. A FOB függetlenségével kapcsolatban ugyanakkor aggályok merülnek fel a döntéshozók kiválasztásának transzparenciáját illetően, ami hosszú távon alááshatja a testület legitimációját.
- e. A FOB döntéseinek gyakorlati végrehajthatósága korlátozott, mivel a Meta nem minden esetben hajtja végre automatikusan az ajánlásokat, így a joghatások érvényesülése sokszor kérdéses.

Összegzésként megállapítható, hogy az online gyűlöletbeszéd jogi és technológiai kezelése kizárólag akkor lehet hatékony, ha egyszerre veszi figyelembe az alapjogok egyensúlyát, a platformok felelősségét, valamint az új technológiai környezet sajátosságait. A doktori értekezés célja ennek az egyensúlynak a feltárása, és olyan elvi és gyakorlati keretek kidolgozása, amelyek elősegítik az alapjogok védelmét a digitális kommunikáció térben is. Végül a dolgozat arra a következtetésre jut, hogy a platformok jogállami legitimációja csak akkor erősíthető meg, ha nem pusztán a szabályok automatizált érvényesítésére törekednek, hanem erősítik a felhasználók eljárási jogait, átláthatósági kötelezettségeket teljesítenek, és biztosítják a valódi, érdemi jogorvoslat lehetőségét.

A tézisfüzet irodalomjegyzéke

BALKIN, Jack M.: *Free Speech in the Algorithmic Society: Big Data, Private Governance, and New School Speech Regulation*. 51 UC Davis Law Review, 2018. pp. 1149–1210.

BALKIN, Jack M.: *How to Regulate (and Not Regulate) Social Media*. 1 Journal of Free Speech Law 1, 2021. pp. 71-96. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3484114>

BARATA, Joan: *The Decisions of the Oversight Board from the Perspective of International Human Rights Law*. COLUM. U. GLOBAL FREEDOM OF EXPRESSION 10, 2022. <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/wp-content/uploads/2022/10/The-Decisions-of-the-OSB-from-the-Perspective-of-Intl-Human-Rights-Law-Joan-Barata-.pdf> Utolsó letöltés dátuma: 2025. 05. 15

GORWA, R.; BINNS, R.; KATZENBACH, C.: *Algorithmic content moderation: Technical and political challenges in the automation of platform governance*. Big Data & Society, 7(1), 2020. pp. 1-15. DOI: <https://doi.org/10.1177/2053951719897945>

GOSZTONYI Gergely: *Az internetes tartalomszabályozással kapcsolatos új gondolkodási irányok az Amerikai Egyesült Államokban*. Miskolci Jogi Szemle, 16 (4), 2021. pp. 40-54. DOI: <https://doi.org/10.32980/MJSz.2021.4.1257>

GYETVÁN Dorina; GOSZTONYI Gergely: *Garanciális elemek az online platformok véleménynyilvánítást korlátozó moderálási gyakorlatával szemben a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet (DSA) előtt és után*. Magyar Jog, 72 (4), 2025. pp. 226-236. DOI: <https://doi.org/10.59851/mj.72.04.3>

HEINZE, Eric: *Hate Speech and Democratic Citizenship*. Oxford, 2016., Online edn, Oxford Academic, 21 Apr. 2016. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198759027.001.0001>

HELDT, Amelie P.: *Reading between the lines and the numbers: an analysis of the first NetzDG reports*. Internet Policy Review, 8 (2), 2019. pp. 1-18. DOI: <https://doi.org/10.14763/2019.2.1398>

KAHN, Robert: *A gyűlölet szabadsága – amerikai és európai perspektívák*, Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2016

KOLTAY András: *A gyűlöletbeszéd korlátozása a magyar jogrendszerben: A büntetőjogi, polgári jogi és médiaszabályozási normák alkotmányos értelmezése és gyakorlati alkalmazásuk elemzése, európai kitekintéssel.* In: KOLTAY András (szerk.): *A gyűlöletbeszéd korlátozása Magyarországon: Alkotmányos és jogalkalmazói megközelítések, európai kitekintéssel.* Wolters Kluwer, Budapest, 2013. pp. 1-123.

KOLTAY András: *A véleménynyilvánítás szabadsága.* In: CSINK Lóránt, SCHANDA Balázs, VARGA Zs. András (szerk.): *A magyar közjog alapintézményei.* Pázmány Press, Budapest, 2020. pp. 569-597.

KOLTAY András: *Az új média és a szólásszabadság - A nyilvánosság alkotmányos alapjainak újragondolása.* Wolters Kluwer, Budapest, 2019.

LENDVAI Gergely: *A Facebook Ellenőrző Bizottság működése és bíraskodása a gyűlöletbeszéd kontextusában.* In Medias Res 13, 2024. pp. 195–221. DOI: <https://doi.org/10.59851/imr.13.1.11>

LLANSÓ, Emma; VAN HOBOKEN, Joris; LEERSSEN, Paddy; HARAMBAM, Jaron: *Artificial Intelligence, Content Moderation, and Freedom of Expression.* Transatlantic Working Group, Working Paper, 2020.

NAGY Krisztina; POLYÁK Gábor: *Az internetes forgalomirányító szolgáltatások alapjogi vonatkozásai.* JURA, 24 (1), 2018. pp. 88-99.

PAPP János Tamás: *A közösségi média szabályozása a demokratikus nyilvánosság védelmében.* Wolters Kluwer Kft., Budapest, 2022.

SCHMIDT, Anna; WIEGAND, Michael: *Survey on Hate Speech Detection using Natural Language Processing.* Proceedings of the Fifth International Workshop on Natural Language Processing for Social Media, Valencia, Spain. Association for Computational Linguistics, 2017. pp. 1–10. DOI: <http://dx.doi.org/10.18653/v1/W17-1101>

SZIKORA Tamás: *A platformszabályozás egy új iránya Donald Trump Facebookról való kitiltásának példáján keresztül.* In: TÖRÖK Bernát; ZÓDI Zsolt: *Az internetes platformok kora.* NKE Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022. pp. 209-226.

TÖRÖK Bernát: *A szólásszabadság a közösségi platformokon és a Digital Services Act*. In: TÖRÖK Bernát; ZÖDI Zsolt: *Az internetes platformok kora*. NKE Ludovika Egyetemi Kiadó, Budapest, 2022. pp. 195-207.

TÖRÖK Bernát: *Az Alkotmányjog horizontális hatálya?* In.: TÖRÖK Bernát; ZÖDI Zsolt (szerk.): *A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai*. Budapest, NKE Ludovika Egyetemi Kiadó, 2021. pp. 143-156.

ZANKOVA, Bissera; GOSZTONYI Gergely: *Quo vadis, European Union's New Digital Regulation Package?*. Business and Law (2), 2021. pp. 67-90. DOI: <http://dx.doi.org/10.370.75/BAL.2021.2.03>

A doktori értekezés témájában készült publikációk jegyzéke

BUKOR Liza: *Az online gyűlöletbeszéd és a tárhelyszolgáltatók felelőssége*. Közjogi Tükör 1, 2019. pp. 4-8.

BUKOR Liza: *A gyermeki jogok védelme a közösségi médiában*. Jogi Tanulmányok 22, 2021. pp. 104-118.

BUKOR Liza: *Tartalomszabályozás a közösségi média korában*. JEL-KÉP: Kommunikáció Közvélemény Média 43 : 3, 2022. pp. 103-105.

BUKOR Liza: *A Facebook Ellenőrző Bizottságának jogalkalmazó tevékenysége, különös tekintettel az online gyűlöletbeszédre*. Jogi Tanulmányok 23 : 1, 2022. pp. 9-21.

BUKOR Liza: *A DSA a véleménynyilvánítás szabadságának tükrében*. In: KOLTAY András; SZIKORA Tamás; LAPSÁNSZKY András (szerk.): *A vadnyugat vége?: Tanulmányok az Európai Unió platformszabályozásáról*. ORAC Kiadó Kft., Budapest, 2024. pp. 311-325.

BUKOR Liza; TRÄGER Anikó: *Az online gyűlöletbeszéd detektálásának kérdései, különös tekintettel az algoritmikus rendszerekre*. MTA LAW WORKING PAPERS 2, 2024. pp. 1-14.